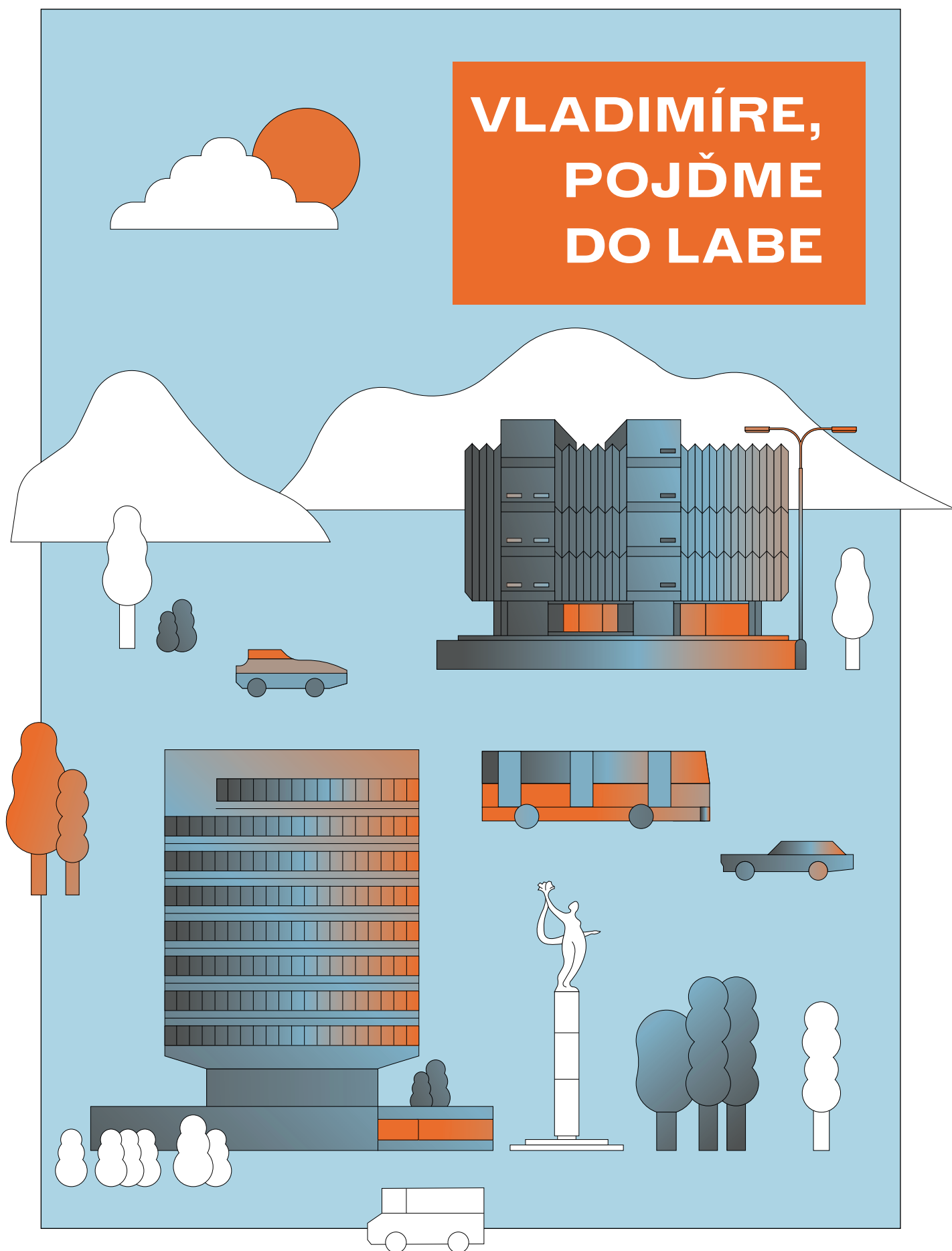

**VLADIMÍŘE,
POJĎME
DO LABE**

VYSVĚTLIVKY

NALEP / SLEP

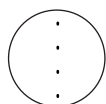
VYSTŘIHNI

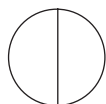
DOKRESLI

SLOŽ

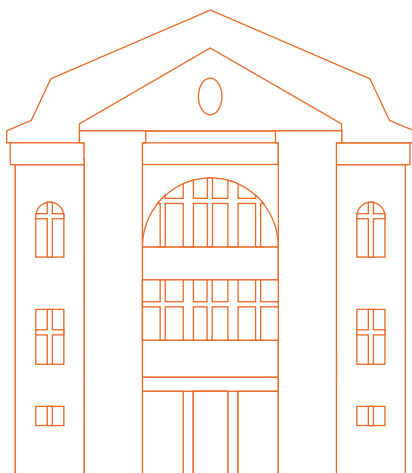
PŘEHNI

PROŘÍZNI

ZAJÍMAVOST

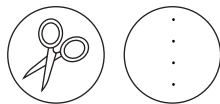

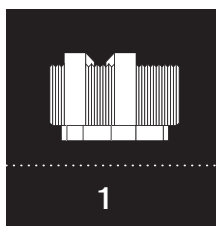
PLÁN:

ÚSTÍ NAD LABEM

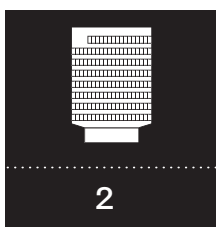

ÚSTÍ NAD LABEM

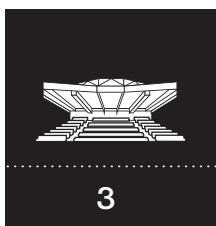
1

Obchodní dům OD Labe

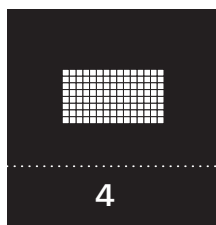
2

Hotel Vladimir

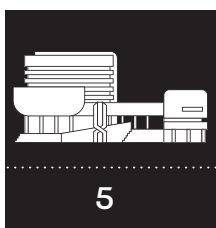
3

Letní kino

4

Mozaika Severočeský kraj

5

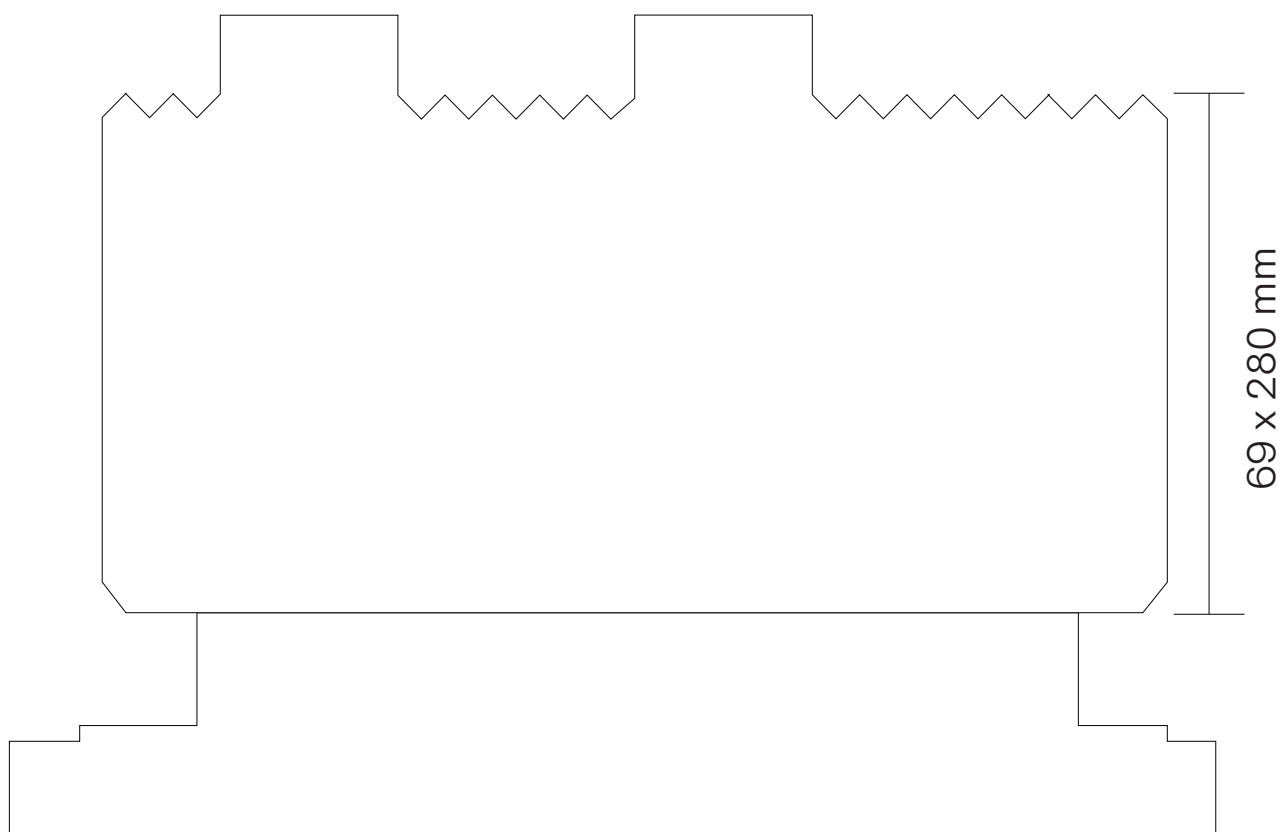
KV KSČ

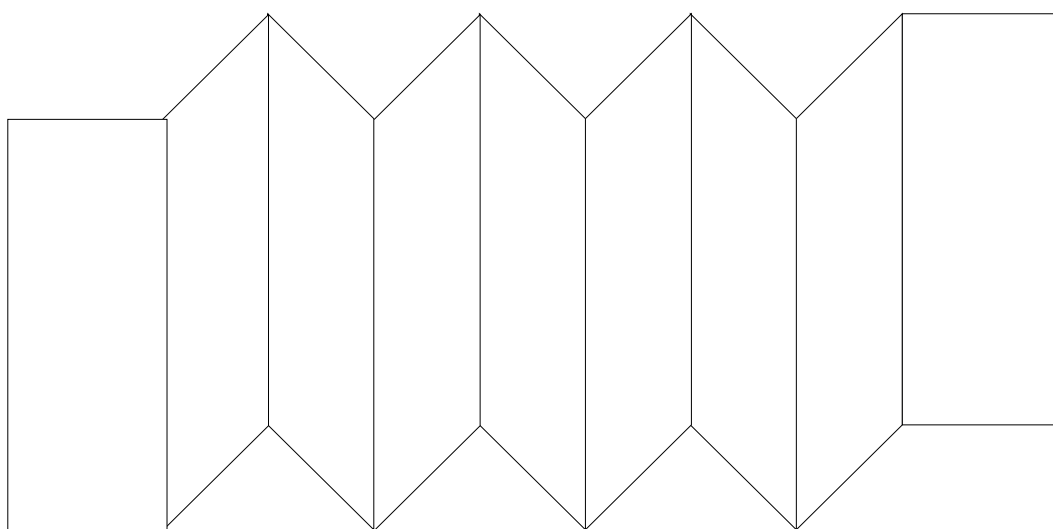
1A

OD LABE

1

1B

ZADÁNÍ

Do obrázku řezu OD Labe nakresli obchody, restauraci, návštěvníky a jezdící schody. Řez domem zakryj fasádou (poskládaný pruh papíru do harmoniky). Změnil by jsi nějak fasádu?

Před budovou stojí plastika Labe od Karla Kronyha, která symbolizuje zvlněnou hladinu řeky Labe – stejně jako hliníková fasáda obchodního domu. Ta byla navržena tak, aby odolala specifickému ovzduší Ústecka (slitina hořčíku a hliníku). Fasáda postupně ztmavla oxidací. Původně byla fasáda doplněna i břidlicovým obkladem, který ji dodával zelené tóny a dotvářel iluzi řeky ještě lépe. Tento obklad byl sejmут a uvažovalo se i o odstranění plastiky řeky Labe stojící vedle obchodního domu. Proti tomu se obyvatelé města ohradili, plastika Labe alias “Medúzy” nebo “Nesmyslu”, jak jí lidé přezdívali, se stala důležitým místem pro setkávání.

OD LABE

Růžena Žertová, 1967—1974
Revoluční 2732/9

Ve stejné době, kdy se v jiných městech stavěly prefabrikované obchodní domy s názvem Prior, navrhla pro město Ústí nad Labem architektka, designérka a výtvarnice Růžena Žertová (*1932) Obchodní dům Labe se specifickou prolamovanou fasádou a břidlicovým obkladem. Interiéry nejvyššího patra navrhli Mojmír Böhm, Ladislav Špás a Antonín Werner, skleněnou stěnu s kovovými prvky před restaurací J. Bartošová–Vilhanová. Výstavba této budovy proběhla v letech 1967—1974.

Kauza odstranění plastiky Labe od Karla Kronyha nebo změny na fasádě stavby OD Labe nejsou ojedinělé. Podle autorského zákona má být každý zásah konzultován s autorem stavby.

„Jaký je názor architekta na pozdější přestavbu jeho díla bez jeho účasti? Myslím si, že by mělo být umožněno původnímu autorovi spolupracovat na připravovaných změnách. Přeci jen je to jeho dílo, které nese určitý rukopis a odkaz a on by měl být tím člověkem, který rozhodne, jak tyto hodnoty co nejlépe zachovat a přitom najít objektu například novou funkci. Tyto schopnosti by tedy měl mít každý architekt, a měl by postupovat s maximálním citem vůči stavbě, tedy i ten architekt, který s původní stavbou nemá nic společného. Myslím si ale, že oslovit původního autora by měla být samozřejmost, i když ve většině případů spíše formální nebo společenská.“

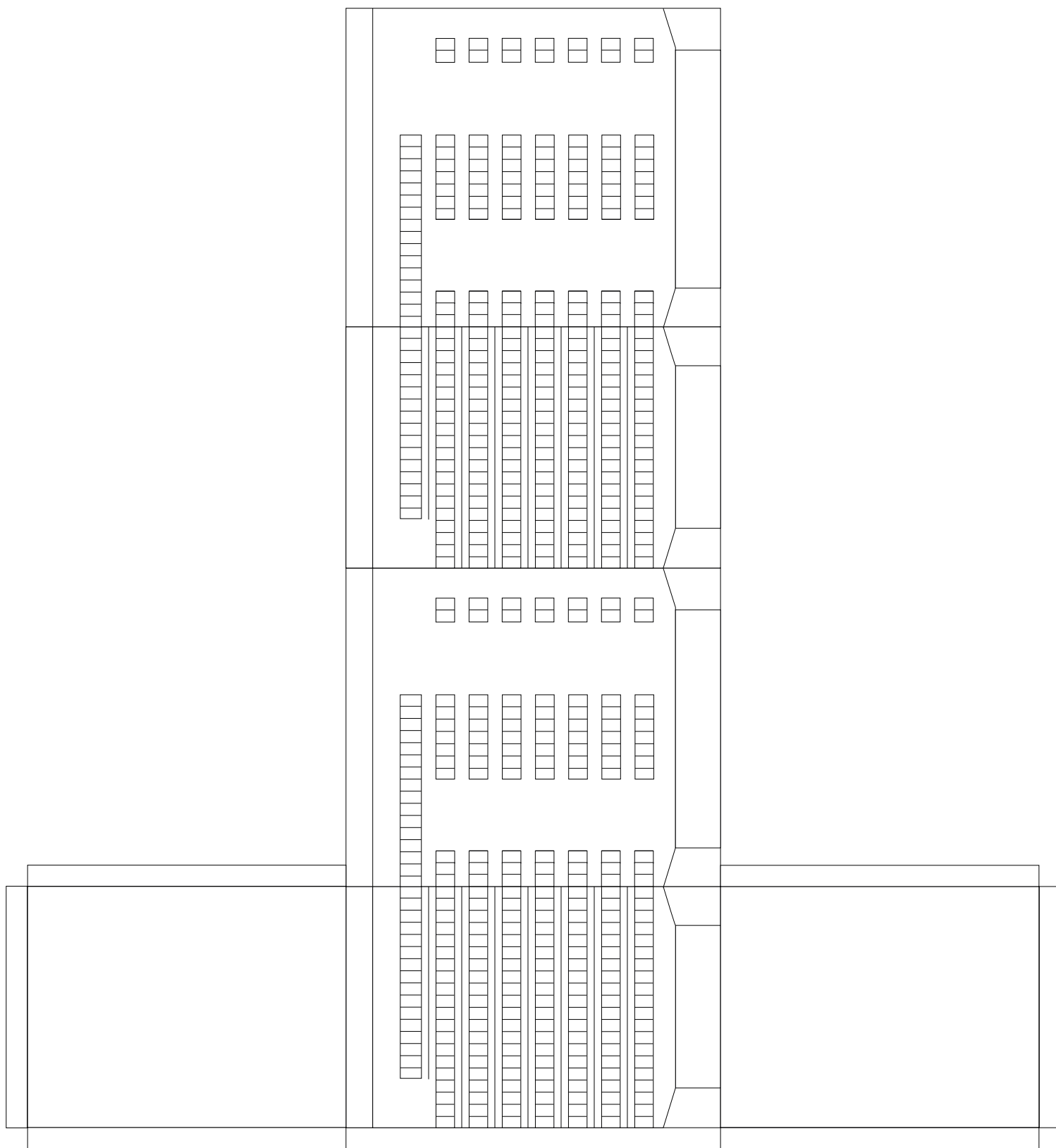
(Ing. arch. Martin Šikula, Brno, 2019)

ZDROJE:

<http://www.usti-aussig.net/clanky/cist/nazev/84-martin-krsek-patri-plastika-labe-na-skladku>
<http://www.usti-aussig.net/clanky/cist/nazev/87-ruzena-zertova-fasada-labe-mela-barvy-reky>
<http://usti-aussig.net/clanky/cist/nazev/163-josef-sliva-prestavba-plavecke-haly-neni-snem-je-skutecnym-kostlivcem>

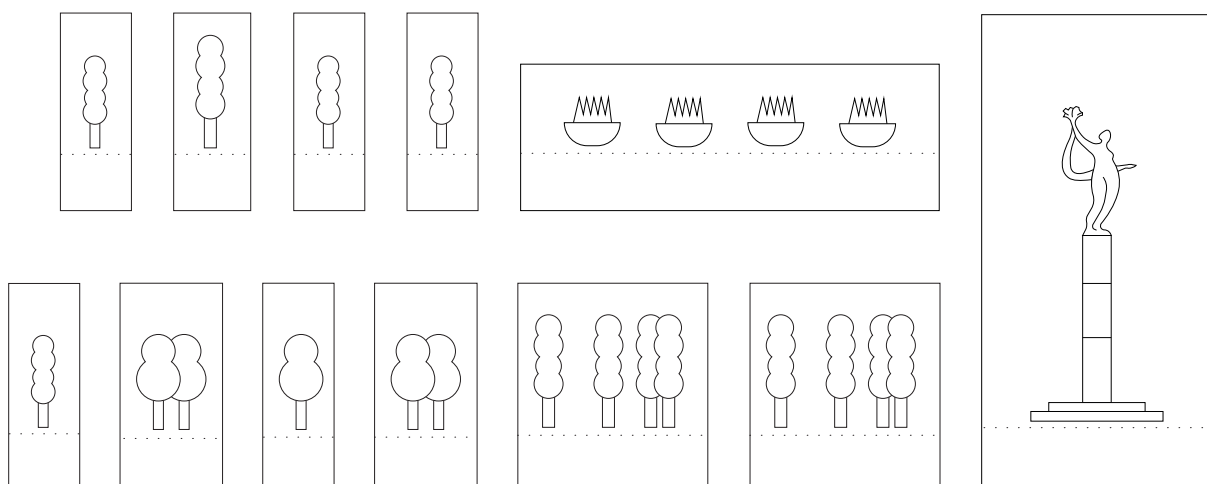
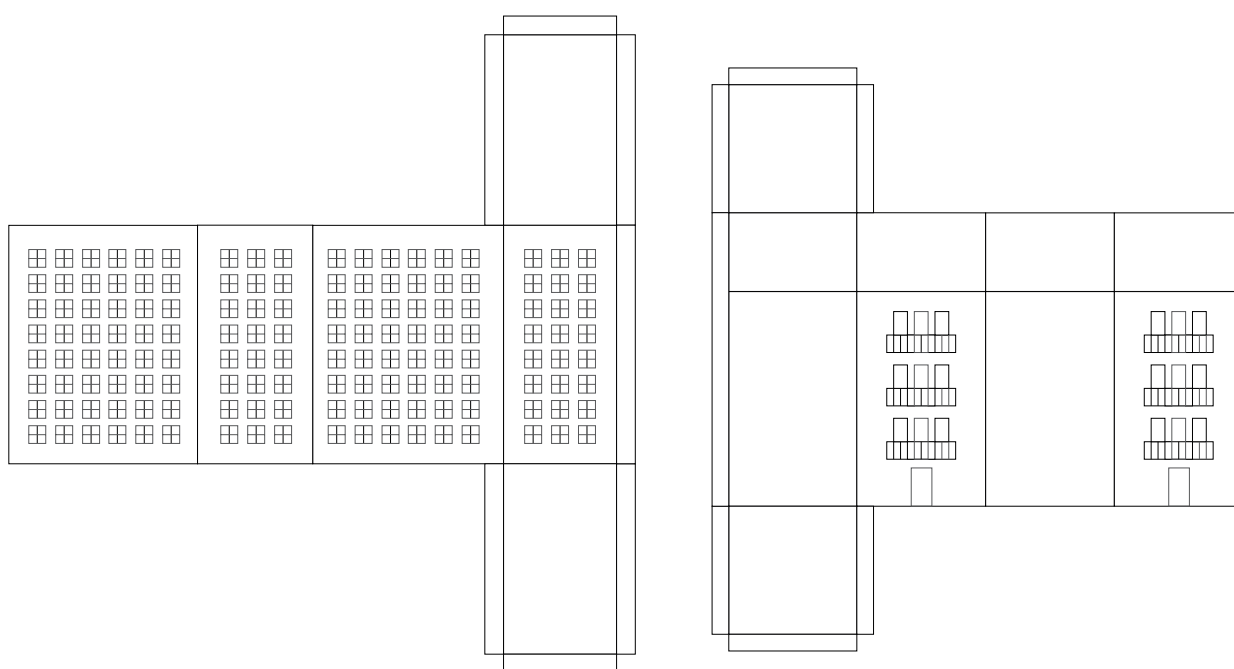
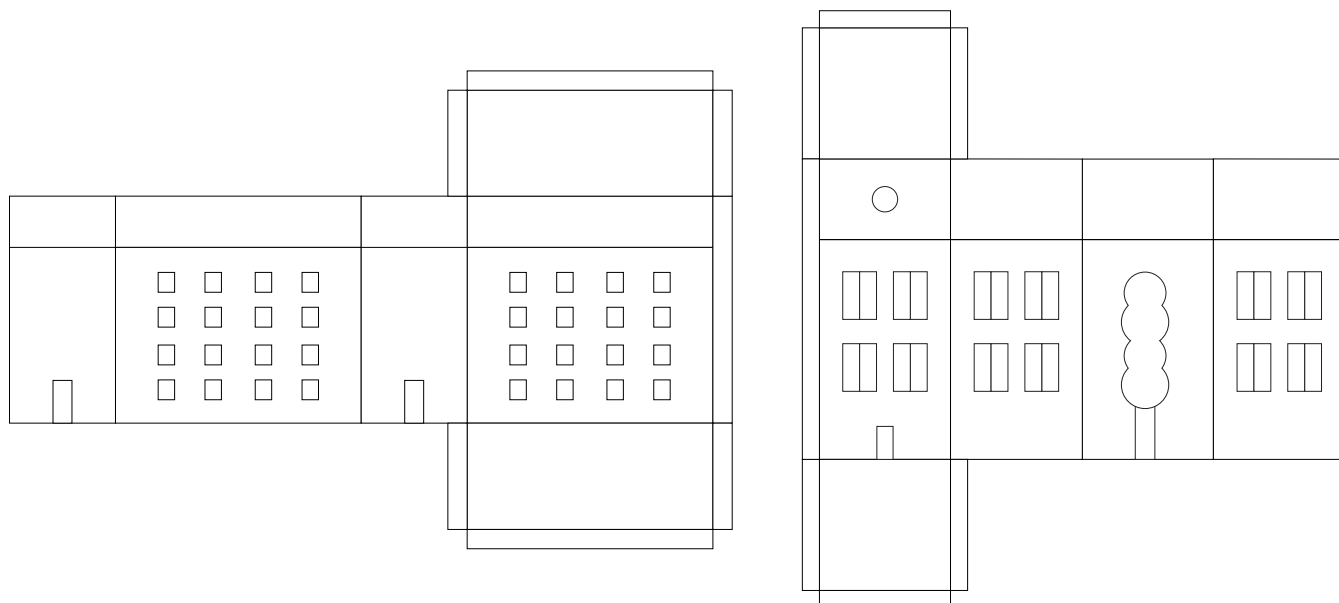

HOTEL VLADIMIR 2

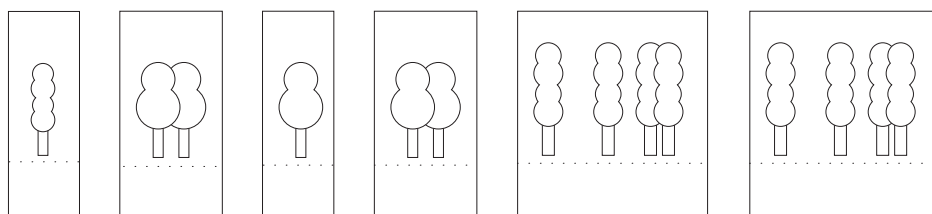
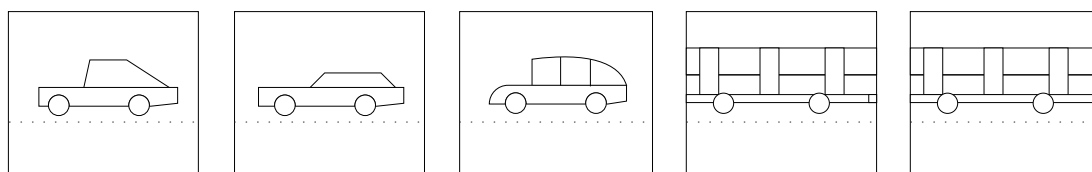
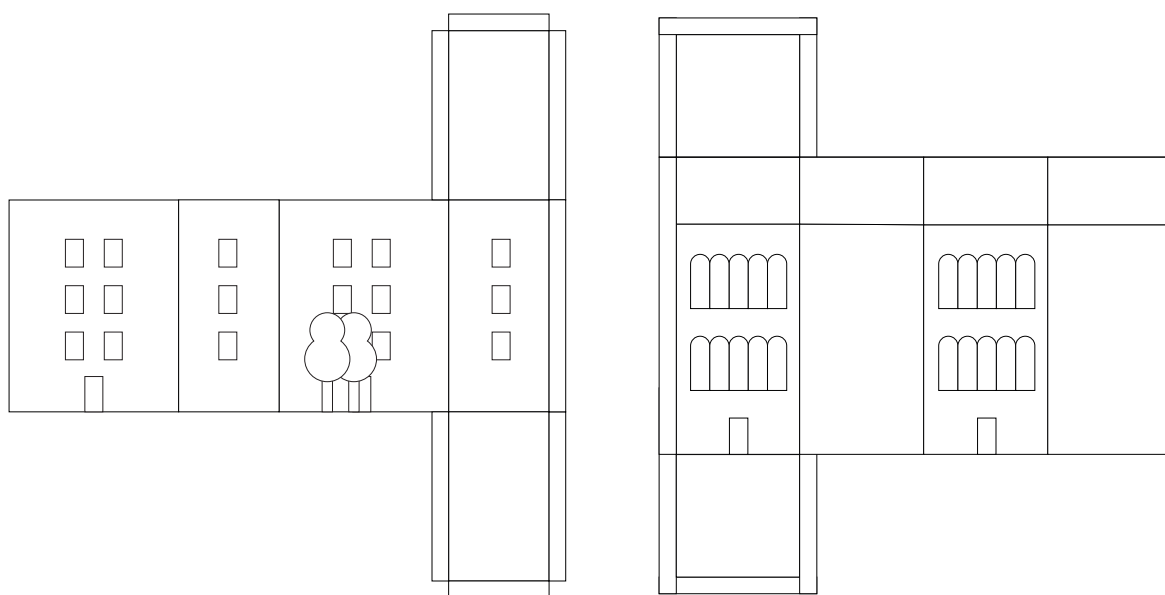
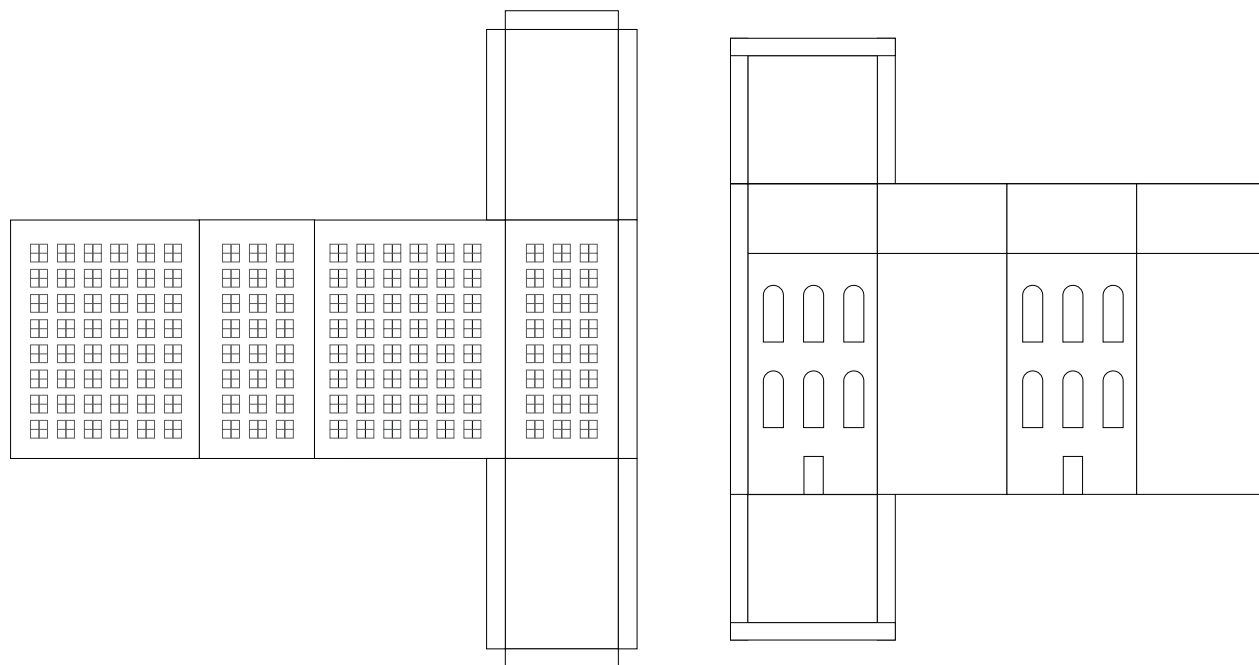

HOTEL VLADIMIR 2

HOTEL VLADIMIR 2

Masarykova

Winstona Churchilla

ZADÁNÍ

Vystříhni modely hotelu Vladimir a ostatních domů a vytvoř uliční zástavbu.

Asanace domů v Masarykově ulici viz. odkaz.

HOTEL VLADIMIR

Rudolf Berger a Zdeněk Havlík, 1983—1986
Masarykova ulice 3128/36

Hotel Vladimir (dnešní Comfort) byl vystavěn po demolici části Masarykovy (dříve Fučíkovy) ulice, provedené kvůli výstavbě nového obchodního a obytného centra. V listopadu roku 1986 byl hotel podle architektů Rudolfa Bergera a Zdeňka Havlíka dokončen a pojmenován podle tehdejšího spřáteleného města v Rusku. Osmipodlažní hotel stojí na nároží ulic a tvoří tak dominantu Masarykovy třídy a ulice Winstona Churchilla. Hotel má v osmém nadzemním podlaží vyhlídkovou kavárnu a salonek. Interiéry hotelu byly doplněny uměleckými díly výtvarníků Antonína Procházky, Jiřího Novosada, Michaela Bílka a ústeckého řezbáře Františka Čumpelíka.

Velká pozornost byla věnována také okolí stavby. Členitý terén nejbližšího okolí hotelu vyřešili architekti víceúrovňovým prostorem s využitím různých teras, trávníků, nástupní rampou, otevřenými plochami pro parking a uměleckými díly.

Hotel Vladimir je novým typem hotelu orientovaným na bohatší klientelu, především ze zahraničí. Zahraniční návštěvníci se stali zajímavým zdrojem příjmů pro Československo. Do té doby se dávalo přednost výstavbě středně velkých rekreačních objektů a zotavoven pro pracující. Tyto nové hotely, a další společensky významné stavby (jako velvyslanectví České republiky, administrativní centra firem, kulturní domy, divadla, obchodní domy a sportovní zařízení) se staly v daném místě solitéry – stavby často nehledí na své okolí např. Labská bouda v Krkonoších nebo hotel Thermal v Karlových Varech. Na druhou stranu jsou stavby výjimečné tím, že se nešetří na materiálech (mramor, kamenina) a zkouší se nové technologické postupy. Architekti dokonce spolupracují se zahraničními stavebními firmami a dováží se i kvalitní a trvanlivý materiál, např. dřevo z Finska.

ZDROJE:

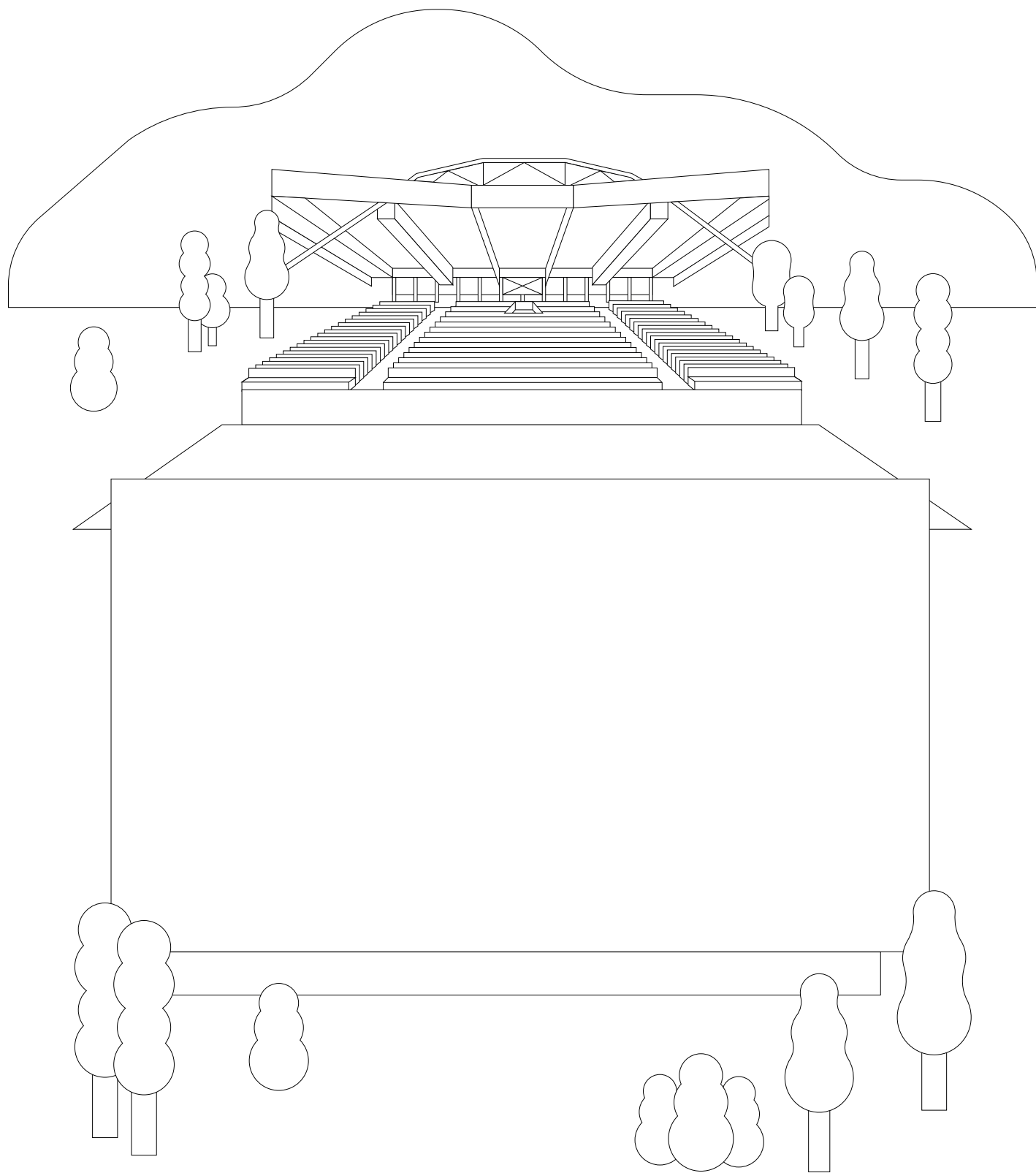
<https://sever.rozhlas.cz/ustecka-nej-nejnesmyslnejsi-asanace-centra-mesta-7701090>

<https://www.usti-nad-labem.cz/dejiny/1945-95/ul-8-66.htm>

<http://www.usti-aussig.net/stavby/karta/nazev/78-hotel-vladimir>

Viktorie CHOMANIČOVÁ, Martina JOHNOVÁ a Ondřej MRÁZEK. Sluneční město:

Ústecký architektonický průvodce 1948–1989. Ústí nad Labem: Galerie Hraničář, 2019

ZADÁNÍ

Vladimír Páral: Mladý muž a bílá velryba – děj knihy a filmu se odehrává v chemičce v Ústí nad Labem. Na plátně kina se právě promítá tento film.

Střecha nad hledištěm je velká jako polovina fotbalového hřiště. Letní kino bylo postaveno na místě soukromé zahrady vily nejbohatšího podnikatele první republiky Ignatze Petschka. Areál letního kina má 33 ha a tvoří tak obrovskou plochu zeleně v centru města.

LETNÍ KINO

Josef Slíva a Josef Zeman, 1968—1971
ulice Winstona Churchilla

Zastřešení ústeckého letního kina i přírodního divadla realizovali v letech 1969—1971 přední český odborník na stavební ocelové konstrukce Josef Zeman a architekt Josef Slíva. Hlavní nosný prvek z mohutné ocelové trubky má rozpětí osmdesát metrů a pne se do padesátimetrové výšky. Od poslední sedačky v hledišti neruší diváky žádné konstrukční prvky v pohledu na plátno a pódium. Dnes je letní kino s kapacitou 5 500 sedících diváků druhé největší u nás a patří mezi největší zastřešenou plochu amfiteátru v České republice.

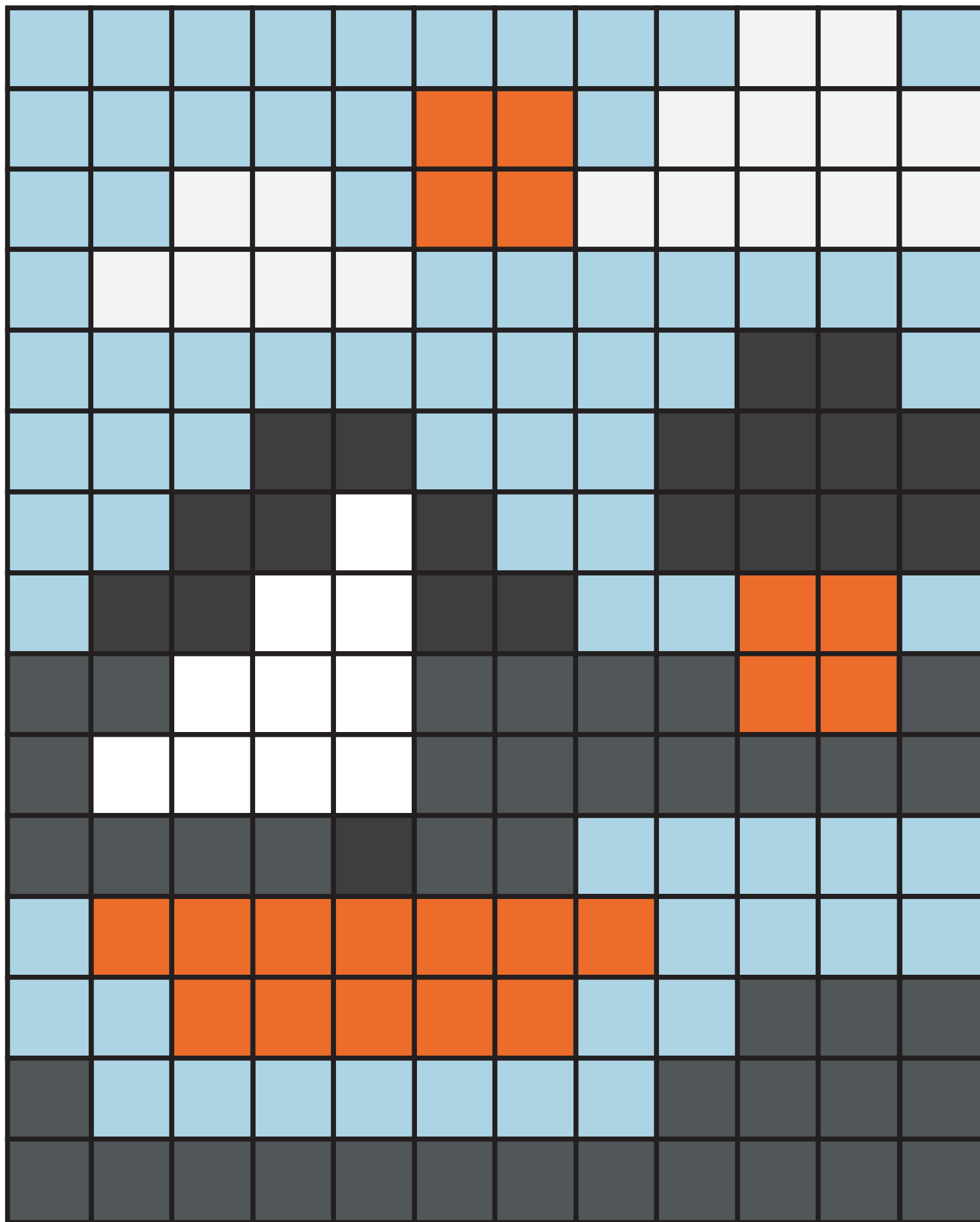
ZDROJE:

www.usti-aussig.net/clanky/cist/nazev/25-nejodvaznejsi-zastreseni-letniho-kina

PŘÍKLAD:

MOZAIKA

4

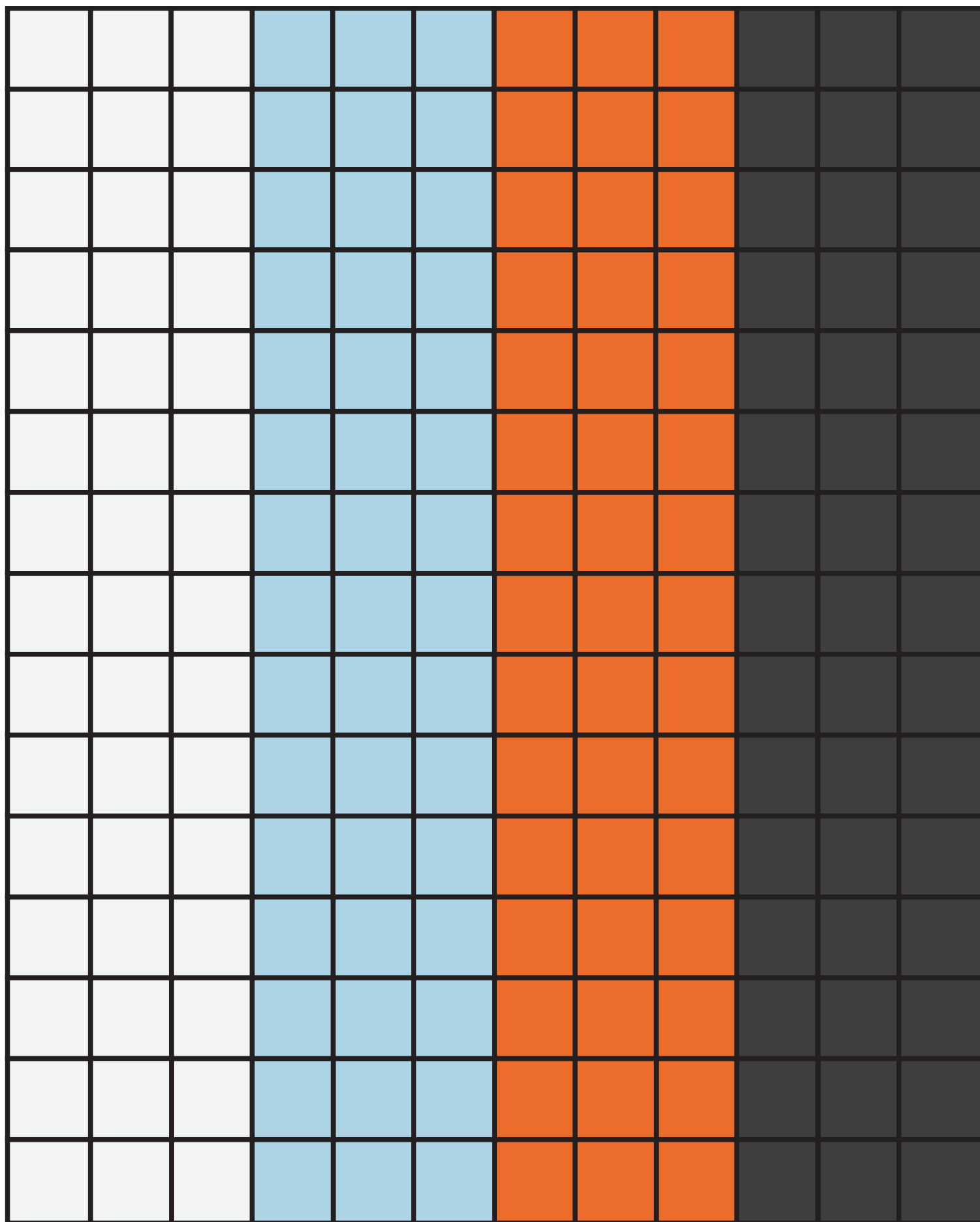

DLAŽDICE:

MOZAIKA

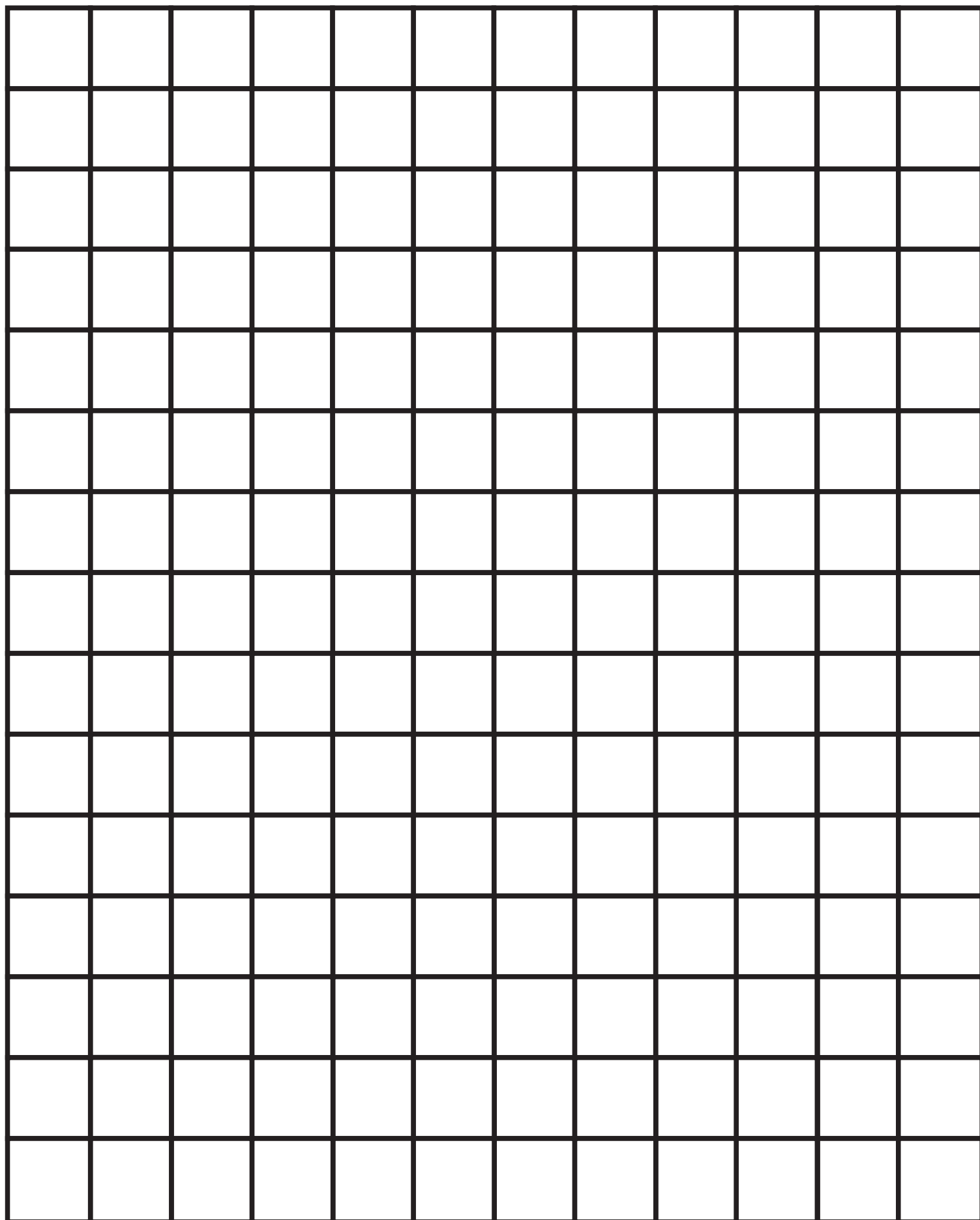
4

SÍŤ:

MOZAIKA 4

ZADÁNÍ

Do obrázku nalep šedé kostky a vytvoř jeden z mraků na mozaice tak, aby působil prostorovým dojmem (na projektoru ukázat detail z mozaiky).

Největší mozaika v Evropě je v Ústí nad Labem! Autorem je Miroslav Haura (1933—2006). Mozaiku najdete na budově nové části Magistrátu ze směru od Mírového náměstí.

SEVEROČESKÝ KRAJ

Petr Menš, 1986
Masarykova 16

Proč jsme dali přednost mozaice Severočeský kraj Petra Menše před největší mozaikou v Evropě?

Mozaika Severočeský kraj byla sejmuta a nyní je uložena v Muzeu města Ústí nad Labem. Osud mozaiky dobře ilustruje neblahý život uměleckých děl z období 60.—80. let ve veřejném prostoru. Často jsou to díla opomíjená, poničená nebo již zaniklá. V Ústí nad Labem se nachází řada mozaik ve veřejném prostoru nebo ve veřejných institucích, jako jsou školy, úřady. Seznam mozaik s fotografiemi v Ústeckém kraji zmapoval Projekt mozaiky (<http://www.projektmozaiky.cz/>).

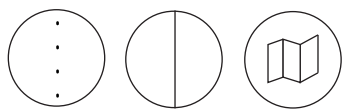

ZDROJE:

http://mozaika.vscht.cz/data/autor_uur.html

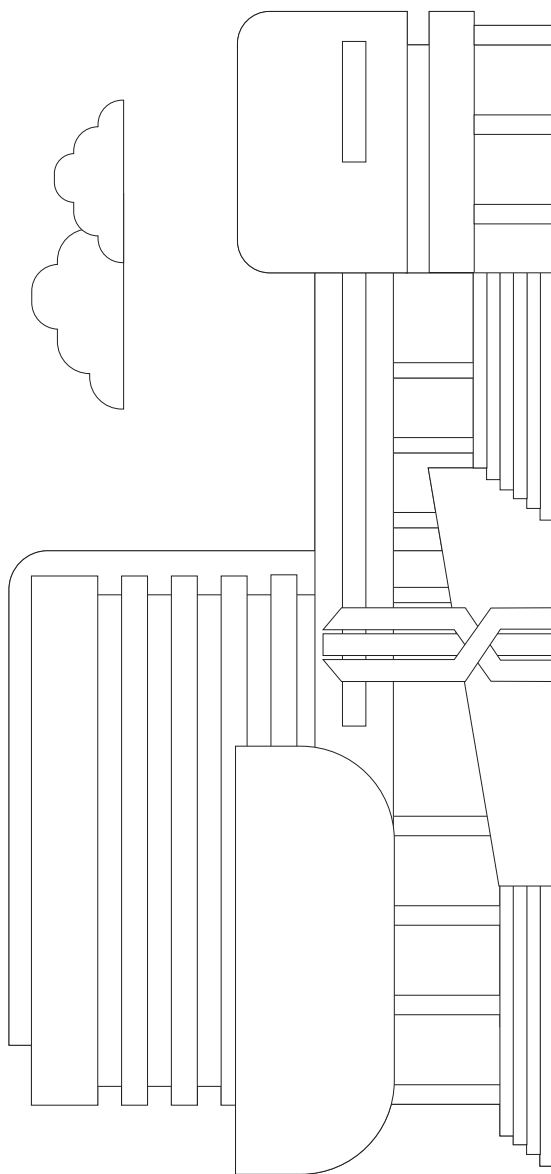
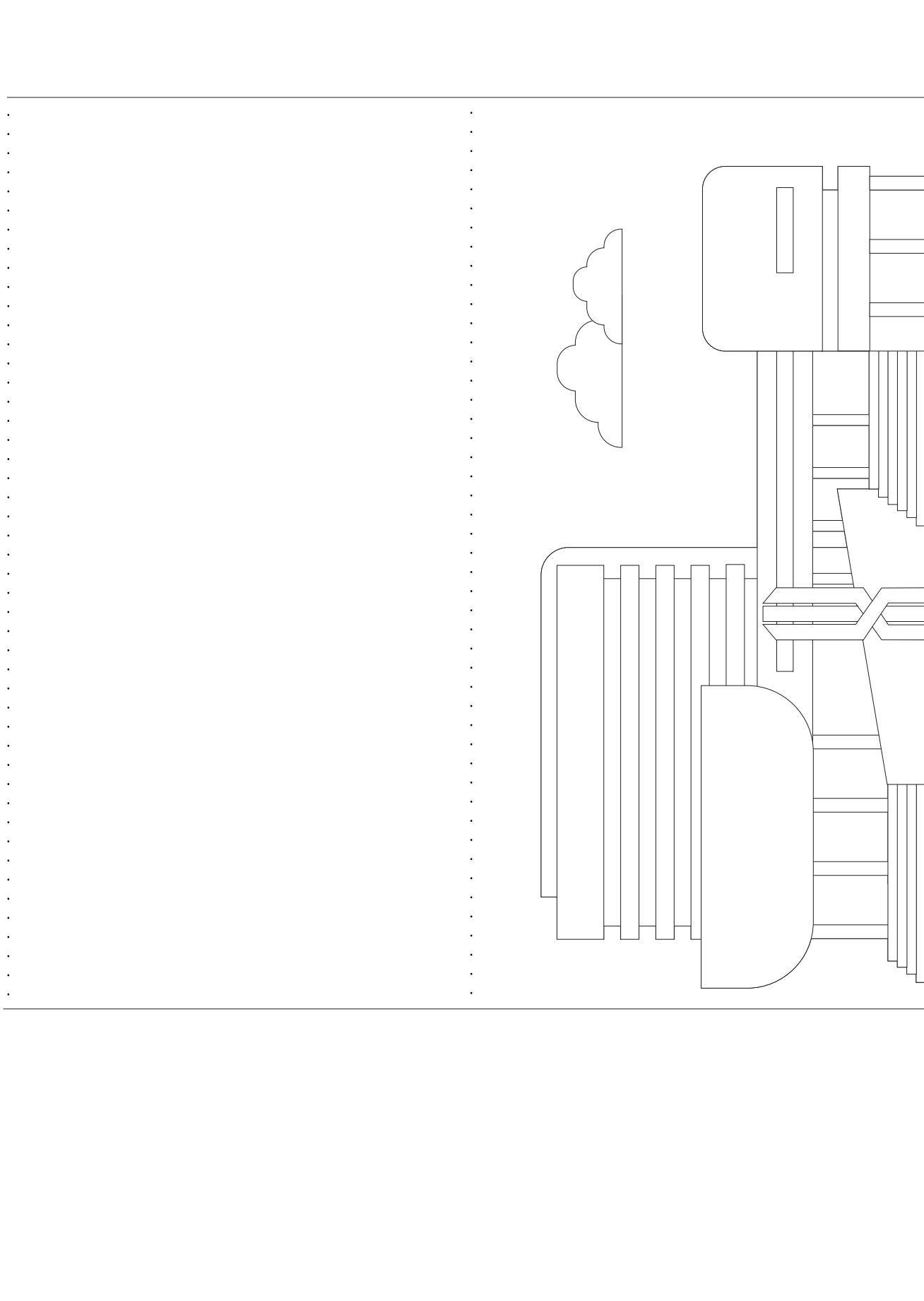
<https://www.usti-nad-labem.cz/cz/uredni-portal/seznamy-zprav/aktualni-informace/zachrana-mozaiky-arealu-masarykove-ulici.html>

<https://www.krajsekelisty.cz/ustecky-kraj/okres-usti-nad-labem/20142-tleskame-usti-nad-labem-se-rozhodlo-zachranit-mozaiku-od-petra-mense-z-roku-1986.htm>

POP-UP:

KV KSČ **5**

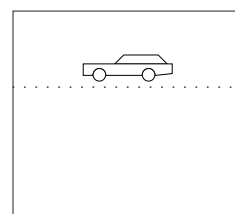
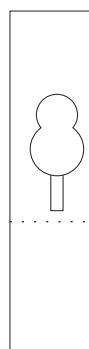
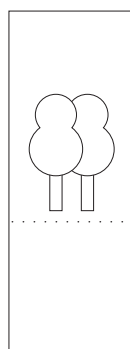
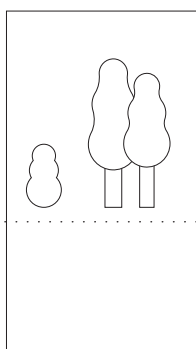
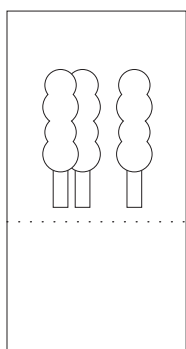
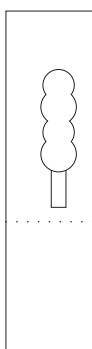
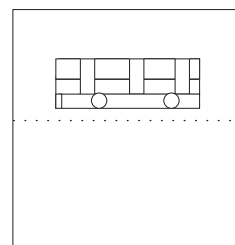
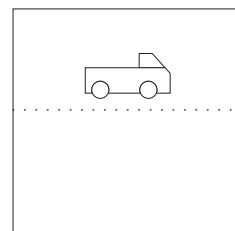
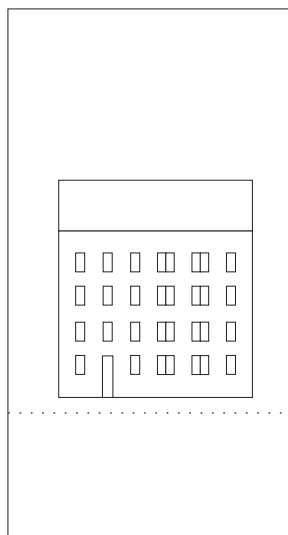
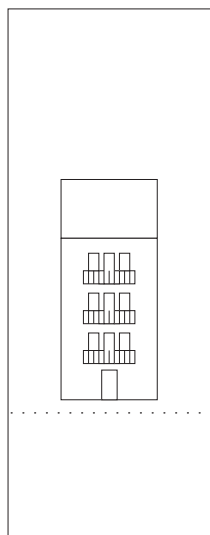
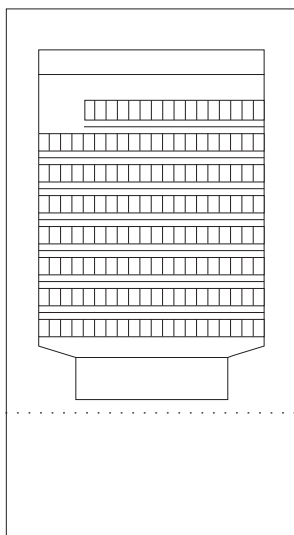
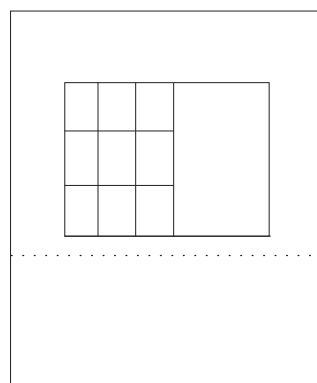
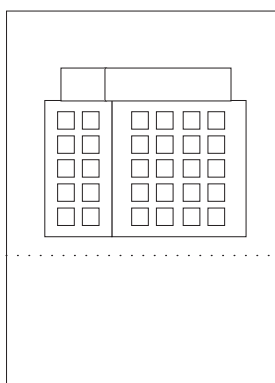
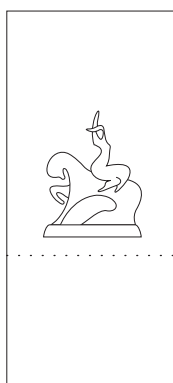
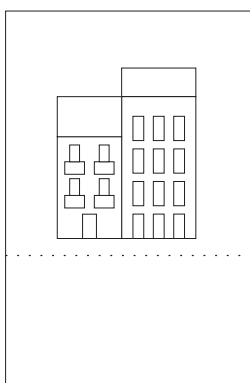
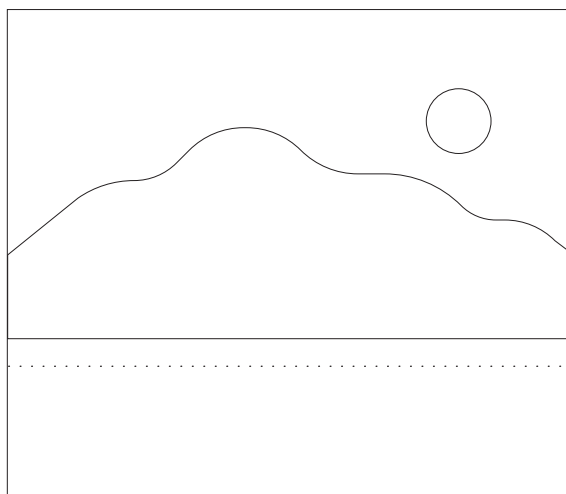
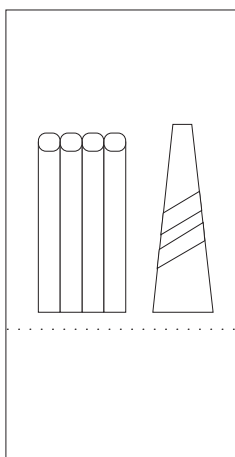
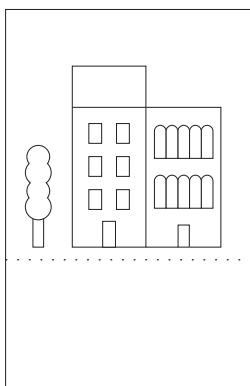
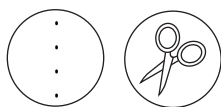

KV KSČ

5

[illegible]

ZADÁNÍ

Slepením listů (KV KSČ a náměstí) slož plán. Dále přeřízni a ohni ty části KV KSČ tak, abys složil pop-up. Pomocí budov zaplň celé náměstí.

Tvůrci vědomě pracují s možnostmi technologického procesu odlévaného betonu, kdy skladbou jednotlivých prken bednění se vytváří vzor na povrchu stěn. Taktéž využívali proces tuhnutí, kdy se po počátečním zatvrdnutí začne vnější vrstva vymývat, čímž vzniká drsnější a strukturovanější povrch ploch. Na fasádě budov se pak objevují otisky dřeva nebo schránek mušlí. (Více viz. článek Krása brutalismu – zdroje) Kolik asi dřeva bylo použito na vytvoření fasády z pohledového betonu na budově Krajského úřadu, tzv. vany?

KRAJSKÝ ÚŘAD (KV KSČ)

Michal Gabriel a Mířa Hejduk, 1983—1985
Velká Hradební 31 18/48

Nepřehlédnutelnou dominantou městského centra je komplex dnešního Krajského úřadu, vybudovaného původně coby sídlo Krajského výboru Komunistické strany Československa. Jako v případě dalších budov v centru města muselo výstavbě ustoupit několik domů na Mírovém náměstí a v jeho okolí. Podoba stavby je ovlivněna tendencemi tzv. brutalismu. Ten pracuje se strohou estetikou pohledového betonu (francouzsky “béton brut”), uplatněného především na předsunutém objemu zasedací síně nebo na schodišťových věžích. Dominantou horizontální podnože byl v minulosti v travertinu vyvedený reliéf Antonína Procházky. Ten znázorňuje stylizované tvary srpu a kladiva a v současné době je překryt reklamním bannerem. Objekt je vybaven množstvím uměleckých děl, jakými jsou gobelín Miroslava Houry nebo keramické reliéfy Vlastimila Květenského či Marty Taberyové.

ZDROJE:

HÁJKOVÁ, Lenka. Krása Brutalismu [online]. In: . 24.4.2019 [cit. 2019-08-26].
 Dostupné z: <https://hranicar-usti.cz/blog/krasa-brutalismu/>
 Viktorie CHOMANIČOVÁ, Martina JOHNOVÁ a Ondřej MRÁZEK. Sluneční město:
 Ústecký architektonický průvodce 1948–1989. Ústí nad Labem: Galerie Hraníčář, 2019.

POJMOVÝ SLOVNÍK

Brutalismus

Brutalismus je moderní architektonický styl, který svůj vrchol zažíval v letech 1954—1970. Název vychází z francouzského (béton) brut, („drsný beton“). Uplatňoval zásadu uzavřeného půdorysu a obrysu, usiloval o vytvoření vyhraněného obrazu stavby, o jasné zvýraznění konstrukce a materiálu. Záměrně ponechává stavební materiály (zejména beton) v surovém stavu, přičemž velké plochy surových stěn se záměrně ponechaným hrubým povrchem (otisky bednění apod.) kontrastují se zasklenou ocelovou konstrukcí či s malými okny. Výhodou betonu je jeho široká využitelnost a dostupnost. Často se používaly i cihlové konstrukce. Stavby působí uzavřenou kompaktní kompozicí hmot (často v podobě kvádru), členění fasády je obvykle svislé. K brutalismu patří dráždivost a provokace.

Mozaika

Plošná výzdoba na podlahách, zdech, klenbách. Skládáním barevných kostiček ze skla, keramiky či kamene vznikají ornamentální nebo figurální motivy. Aby kostky držely, upevňují se do omítky nebo tmelu.

Normalizace

Normalizace v československých dějinách je období od vpádu vojsk Varšavské smlouvy roku 1968 do sametové revoluce koncem roku 1989. Toto období charakterizovaly čistky v komunistické straně, propouštění ze zaměstnání, obnovení cenzury, zrušení mnoha zájmových a politických sdružení a organizací a další represivní opatření.

MATERIÁLY:

Beton

Beton je kompozitní stavební materiál, tedy hmota, skládající se alespoň ze dvou různých složek. Nejčastěji je používán cementový a asfaltový beton. První zmínky o betonu pocházejí ze starověké Asýrie a Egypta. Hojně využívaný byl také v dobách antiky, kdy jako pojivo byl využíván pucolán (sopečný popel). Novodobý beton známe od roku 1756 (John Smeaton), v roce 1907 (Thomas Alva Edison) bylo použito lití betonu do konstrukce a teprve až ve 20. letech 20. století byly na stavbách zavedeny míchačky.

Cihla

Jedná se o jeden z nejstarších stavebních materiálů, cihla byla známá již před středověkem a pálená cihla se používala již v románských stavbách. Pravděpodobně největší vývoj proběhl v 16. století, kdy byly cihly využívány na stavbu nejrůznějších kleneb – cihly určené pro klenby měly speciální formáty. U nás v republice se od 19. století ustálily dva typy: rakouský (30 x 15 x 7,5 cm) a německý (25 x 12,5 x 7,5 cm). Cihly byly velice často kolkovány znakem dané cihelny, ve které byly vyrobeny.

HRANIČÁŘ

SLUNEČNÍ MĚSTO

**Architektonické dědictví
z let 1948–1989**

Vladimíre, pojďme do Labe

Koncepce

Pavλίna Loskotová, Viktorie Chomaničová

Odborná redakce

Lenka Hájková – Národní památkový ústav

Ilustrace a grafická úprava

Magdaléna Gurská

Vydavatel

Veřejný sál a Galerie Hraničář

Prokopa Diviše 1812/7

400 01 Ústí nad Labem

Pracovní listy vznikly jako vzdělávací materiál k výstavě
Sluneční město: Architektonické dědictví z let 1948–1989
pro Galerii Hraničář v Ústí nad Labem.

www.hranicar-usti.cz/pracovnilisty (odkaz na pdf. soubor)

Ústí nad Labem

© 2019